

Wojciech Szabaciuk

Obraz polityki i polityków na przykładzie serialu animowanego "Futurama"

Media – Kultura – Komunikacja Społeczna 11/4, 123-131

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wojciech Szabaciuk
Uniwersytet Wrocławski

Obraz polityki i polityków na przykładzie serialu animowanego *Futurama*

Słowa kluczowe: politycy, polityka, *Futurama*, *politicotainment*, stroniczość
Keywords: politicians, politics, *Futurama*, *politicotainment*, bias

Wstęp

Pojęcie „kultura masowa” odnosi się do pokazywania licznym odbiorcom identycznych treści z nielicznych źródeł oraz do dostarczania licznemu gronu ludzi rozrywki i zabawy¹. Ujednolicony i ustandaryzowany produkt jest rozpozszechniany za pomocą środków masowego przekazu². Produkty medialne lub też kulturowe nie zawsze są wolne od ideologicznych przekazów, na co wskazywali między innymi przedstawiciele Szkoły Frankfurckiej. Zgodnie z teorią krytyczną Szkoły Frankfurckiej istotą kultury masowej jest przekazywanie prostych i płytkich komunikatów, które dotrą do masowego odbiorcy³.

Prezentowanie polityki w utworach zaliczanych do gatunków rozrywkowych nosi nazwę *politicotainment*. Neologizm ten stworzyła Kristina Riegert, dzieląc i łącząc słowa *politics* i *entertainment*⁴. Kategoria ta oznacza ujawnianie sposobu, w jaki polityka i życie polityczne są negocjowane, reprezentowane i interpretowane przez przemysł rozrywkowy, na przykład w serialach telewizyjnych⁵. Zdaniem K. Riegert przedstawianie tematów politycznych w rozrywkowych formach nie jest zjawiskiem nowym; występuje od czasów starożytnych, na przykład w dramatach Ajschylosa, przez dzieła nowożytnie, przykładowo Szekspira, aż do czasów współczesnych. Jednak obecna sytuacja państw demokracji liberalnych diametralnie różni się od poprzednich epok, gdyż polityka zajmuje wiele miejsca w przestrzeni medialnej i komunikacji społecznej i nie jest ograniczona do wąskiej grupy osób⁶.

Nie można zapomnieć, że scenarzyści i producenci filmów i seriali telewizyjnych posiadają określoną wiedzę polityczną, własne poglądy i preferencje

¹ Por. A. Kłoskowska, *Kultura masowa. Krytyka i obrona*, Warszawa 2005, s. 95.

² Por. tamże, s. 96.

³ Por. M. Hylewski, T. Burdzik, *Teoria krytyczna Szkoły Frankfurckiej jako krytyka kultury masowej*, „Kultura – Historia – Globalizacja” 2014, nr 15, s. 124.

⁴ J. Hartley, „Reality” and the Plebiscite, w: *Politicotainment. Television Takes on Real*, ed. K. Riegert, New York 2007, s. 21.

⁵ D. Piontek, *Obraz polityki i polityków w polskich serialach telewizyjnych. Na przykładzie „Rancza” i „Ekipy”*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2013, nr 1, s. 56.

⁶ Por. K. Riegert, *Introduction*, w: *Politicotainment. Television Takes...*, s. 2–3.

polityczne oraz interesy ekonomiczne. Media są określane między innymi przez poziom paralelizmu politycznego, czyli stopień, w jakim struktura systemu partyjnego odbija się na systemie medialnym. Zdaniem Bogusławy Dobek-Ostrowskiej głównym wyznacznikiem paralelizmu jest stopień upolitycznienia mediów wyrażający się w ich stronniczości. Nagłośnienie i ekspozycja nie dotyczą jedynie partii politycznych i polityków, lecz także idei i wartości⁷.

Współcześnie w amerykańskiej ofercie spod znaku *entertainment* można znaleźć wiele seriali animowanych o charakterze komediowym, które poruszają tematykę polityczną, na przykład *The Simpsons*, *Family Guy* czy *American Dad!*. Seriale te w większym lub mniejszym stopniu ośmieszają pewne wzorce, w tym również postawy polityczne narodu amerykańskiego, a także w satyryczny sposób pokazują osoby publiczne, zwłaszcza polityków.

Celem artykułu jest analiza jakościowa komediowego serialu animowanego *Futurama*⁸, emitowanego w latach 1999–2003 w telewizji Fox oraz w latach 2010–2013 w Comedy Central, pod kątem zawartości przekazów politycznych. Punktem wyjścia uczyniłem tezę, że serial miał liczne odwołania do bieżących lub też historycznych sytuacji o charakterze politycznym. Ponadto mam zamiar wykazać, że w ostatnim okresie emisji serialu jego twórcy nagłaśniali i ekspozowali w pozytywnym świetle środowisko Partii Demokratycznej i prezydenta USA Baracka Obamę oraz negatywnie przedstawiali obóz Republikanów i reprezentowane przez nich wartości. Zdaję sobie sprawę, że chociaż omawiany serial animowany jest przede wszystkim źródłem rozrywki często o mało ambitnym charakterze, to jednak treści polityczne w nim zawarte mogły mieć wpływ na kształtowanie lub utrwalanie pożądanego przez twórców poglądów politycznych oraz powiązanego z nimi zachowania wyborczego. Analiza zawartości odcinków serialu *Futurama* może być przykładem analizy zjawiska polegającego na tym, że seriale o charakterze komediowym i rozrywkowym nie są wolne od politycznych uwarunkowań oraz stronniczości (ang. *bias*), a także mogą być skuteczną metodą docierania do określonych widzów/wyborców z konkretnym przekazem politycznym, ponieważ zwracają uwagę odbiorcy na wybrane kwestie (ang. *issues*) i ich atrybuty (ang. *attributes of issues*) poprzez ich nagłaśnianie medialne (ang. *media coverage*) i ekspozycję (ang. *media exposure*)⁹ oraz próbują modyfikować zachowania wyborcze i poglądy polityczne.

⁷ B. Dobek-Ostrowska, *Paralelizm polityczny jako wyznacznik polskiego modelu systemu medialnego*, w: „Stare” i „nowe” media w kontekście kampanii politycznych i sprawowania władzy, t. 2, red. M. du Vall, A. Walecka-Rynduch, Kraków 2010, s. 19.

⁸ Internet Movie Database, *Futurama*, [online] <http://www.imdb.com/title/tt0149460/?ref_=tt_ov_inf>, dostęp: 28.10.2014.

⁹ O aparacie pojęciowym w teorii medialnej *agenda-setting*, który może być pomocny w niniejszej analizie, pisze B. Dobek-Ostrowska w *Przedmowie do wydania polskiego* książki: M. McCombs, *Ustanawianie agendy. Media masowe i opinia publiczna*, tłum. B. Radwan, Kraków 2008, s. XVIII.

1. Zawartość polityczna *Futuramy* w latach 1999–2003

W omawianym okresie wyemitowano pięć sezonów serialu o łącznej liczbie 72 odcinków¹⁰. *Futurama*, jak wspomniano, mająca charakter satyryczny, utrzymana jest w stylu retrofuturystycznym (na przykład twórcy serialu, chcąc wprowadzić do akcji postacie z XX wieku, wymyślili słoje, w których utrzymywane są przy życiu głowy nieżyjących od dawna polityków, piosenkarzy, aktorów czy dziennikarzy z tego właśnie okresu).

Akcja serialu rozpoczyna się 31 grudnia 1999 roku w Nowym Jorku. Dostawca pizzy Philip Fry na skutek nieszczęśliwego zdarzenia zostaje zahibernowany i budzi się do życia dokładnie tysiąc lat później – tuż przed rozpoczęciem 3000 roku, w Nowym Nowym Jorku, mieście powstałym na gruzach Nowego Jorku. Ziemia jest zjednoczonym, wielkim państwem i nawiązuje relacje polityczne, społeczne i ekonomiczne z innymi pozaziemskimi cywilizacjami. Poziom rozwoju technologicznego należy uznać za wysoki, o czym świadczą: długie życie mieszkańców planety, wysoko zaawansowana medycyna czy istnienie robotów wyposażonych w sztuczną inteligencję. Ziemia przyszłości w zamierzeniu twórców serialu jest zamerykanizowana, na przykład funkcjonuje prezydencki system polityczny (czyli współczesny system Stanów Zjednoczonych).

W pierwszym i drugim sezonie serialu¹¹ została wspomniana organizacja Demokratyczny Ład Planet (Democratic Order of Planets), która jest politycznym odwołaniem twórców serialu do Organizacji Narodów Zjednoczonych. W sezonie trzecim¹² Ziemia została zaatakowana przez obcą cywilizację bronią uniemożliwiającą ludziom racjonalne, logiczne myślenie. Bohaterowie serialu, podejmując nierozważne i absurdalne decyzje, postanowili zapisać się do Partii Reform, czyli małej, populistycznej partii politycznej działającej w Stanach Zjednoczonych od lat dziewięćdziesiątych XX wieku. W innym natomiast epizodzie¹³ mniejszościowy akcjonariusz dużej korporacji, mając zagłosować „tak” lub „nie” za fuzją, omyłkowo nacisnął przycisk i tym samym udzielił poparcia Patowi Buchananowi. Jest to nawiązanie do incydentu z wyborów prezydenckich w 2000 roku w okręgu Palm Beach, gdzie liczni wyborcy Partii Demokratycznej, zmyleni niejasną kartą do głosowania, omyłkowo zagłosowali na Pata Buchanana, a nie na Alę Gore’a¹⁴.

¹⁰ Dane zaczerpnięte z: Internet Movie Database, *Futurama*, dz. cyt.

¹¹ *Futurama*, seria 1, epizod 4: *Love's Labours Lost in Space*, reż. B. Sheesley (1999), oraz seria 2, epizod 6: *Brannigan, Begin Again*, reż. J. Lynch (1999). Dalej w przypisach wszystkie cytowane epizody są częściami serialu *Futurama*; numery serii i epizodów są zgodne z podanymi na stronie internetowej Internet Movie Database.

¹² Seria 3, epizod 7: *The Day the Earth Stood Stupid*, reż. M. Ervin (2001).

¹³ Seria 4, epizod 9: *Future Stock*, reż. B. Sheesley (2002).

¹⁴ D. Van Natta Jr., D. Canedy, *The 2000 Elections: The Palm Beach Ballot; Florida Democrats Say Ballot's Design Hurt Gore*, „New York Times” 2000, wyd. z 9 listopada, [online] <<http://www.nytimes.com/2000/11/09/us/2000-elections-palm-beach-ballot-florida-democrats-say-ballot-s-design-hurt-gore.html?pagewanted=all>>, dostęp: 28.10.2014.

W jednym z odcinków¹⁵ poruszających problemy współczesnych demokracji i amerykańskiej polityki do wyborów na Prezydenta Ziemi przystępuje głowa Richarda Nixona, prezydenta USA w latach 1971–1976, zmuszonego do ustąpienia z urzędu po aferze Watergate. Bohaterka serialu Turanga Leela stara się przekonać swoich współpracowników, którzy nie są zainteresowani polityką i mają bardzo małą wiedzę o systemie politycznym, do wzięcia udziału w wyborach. Grupa bohaterów ogląda debatę polityczną kandydatów dwóch największych partii politycznych, którzy wyglądają tak samo (bo są w rzeczywistości klonami), a różnice programowe między nimi są minimalne (niewątpliwie aluzja do dwupartyjności systemu USA i upodobnienia się programowego startujących kandydatów). Żeby wziąć udział w wyborach, należy się zarejestrować (podobnie jak obecnie w Stanach Zjednoczonych). Co ciekawe, prawa wyborcze mają także roboty. Leela stara się przekonać swoich kolegów do opinii, że każdy głos jest ważny. Bohaterowie serialu udają się więc do Muzeum Głównych, gdzie spotykają wszystkich prezydentów USA, w tym Billa Clintona (poruszono problem skandalów obyczajowych z jego udziałem) oraz Nixona; ten ostatni, zakupiwszy ciało robota, startuje później w wyborach prezydenckich. Pomimo swego makiawelicznego charakteru (w całym odcinku pojawiają się odwołania do afery Watergate i agresywnego stylu uprawiania polityki przez republikańskiego polityka) i przegranej debaty politycznej Nixon prowadził w sondażach ze względu na to, jak wyglądał (ciało robota przyciągało głosy robotów). Na końcu odcinka, dzięki niskiej frekwencji, różnicą jednego głosu Nixon zostaje Prezydentem Ziemi. Odcinek ten porusza, moim zdaniem, problemy współczesnego systemu politycznego USA, takie jak: niska frekwencja wyborcza¹⁶ i związane z nią małe zainteresowanie polityką; większe skupienie się na tym, jak kandydat wygląda, a nie jaki program prezentuje; upodobnianie się do siebie kandydatów startujących w elekcjach, przez co wyborcy czują się zdezorientowani w czasie podejmowania decyzji, czy i na kogo głosować.

W kilku odcinkach serialu, podczas emitowania go w telewizji Fox, twórcy poruszali: problemy globalne, jak na przykład globalne ocieplenie¹⁷ czy zanieczyszczenie środowiska naturalnego¹⁸; kwestie praw i wolności obywatelskich, takich jak możliwość naruszania symboli narodowych i wolności wyznania¹⁹; praw zwierząt²⁰; autorytarnych reżimów²¹ i despotycznych systemów władzy²². Co ciekawe, w jednym z odcinków *Futuramy*²³ negocjacje pokojowe pomiędzy Ziemią i obcą cywilizacją prowadził Henry Kissinger (a dokładnie jego animowana

¹⁵ Seria 2, epizod 7: *A Head in the Polls*, reż. B. Haaland (1999).

¹⁶ The Center for Voting and Democracy, *Voter Turnout*, [online] <<http://www.fairvote.org/research-and-analysis/voter-turnout/>>, dostęp: 29.10.2014.

¹⁷ Seria 5, epizod 1: *Crimes of the Hot*, reż. P. Avanzino (2002).

¹⁸ Seria 1, epizod 8: *A Big Piece of Garbage*, reż. S. Dietter, G. Vanzo (1999).

¹⁹ Seria 5, epizod 4: *A Taste of Freedom*, reż. J. Purdum (2002).

²⁰ Seria 2, epizod 18: *The Problem with Popplers*, reż. C. Sauve, G. Vanzo, B. Haaland (2000).

²¹ Seria 1, epizod 5: *Fear of Bot Planet*, reż. P. Avanzino, C. Baeza, A. Lenz, C. Sauve, G. Vanzo (1999).

²² Seria 4, epizod 7: *A Pharaoh to Remember*, reż. M. Ervin (2002).

²³ Seria 3, epizod 2: *War is the H-world*, reż. R. Hughart, B. Haaland (2000).

głowa w słoju), dyplomata, sekretarz stanu USA w latach 1973–1977 i laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1973 roku. Scenarzystką i pomysłodawczynią fabuły kilku odcinków była Kristin Gore²⁴, córka Ala Gore’a, wiceprezydenta USA w latach 1993–2001. W filmowej wersji serialu²⁵ głosu postaci Ala Gore’a użyczył Laureat Pokojowej Nagrody Nobla z 2007 roku, wieloletni członek Kongresu, 45. wiceprezydent Stanów Zjednoczonych – sam Al Gore.

2. Politycy i wartości w *Futuramie* w latach 2010–2013

Po wykupieniu przez Comedy Central od telewizji Fox (jej właścicielem jest konserwatywny magnat medialny Rupert Murdoch) praw do produkcji *Futuramy* można zauważyć tendencję twórców serialu do promocji liberalnych wartości i wspierania środowiska Partii Demokratycznej. W omawianym okresie wyprodukowano 52 epizody, które wyemitowano w ciągu dwóch sezonów.

W jednym z odcinków szóstego sezonu²⁶ treść serialu jest odwołaniem do kalifornijskiej Propozycji nr 8 z 2008 roku, w którym to akcie prawnym przyjętym na drodze referendum mieszkańcy stanu uznali, że małżeństwo to związek między kobietą i mężczyzną²⁷. Twórcy serialu pokazali w pozytywnym świetle zwolenników rozszerzenia definicji małżeństwa, a w negatywnym zwolenników tradycyjnych, konserwatywnych wartości.

W innym odcinku²⁸ poruszono kwestie **gender**. Odcinek ten przedstawił w lepszym świetle kobiety, jako dobrze wyedukowane, atrakcyjne, przedsiębiorcze oraz zdolne do podejmowania kierowniczych obowiązkowych. W późniejszym epizodzie²⁹ główny bohater, Fry, przeżył kolejny zawał serca dzięki szybkiej i sprawnej interwencji służby zdrowia. Jego współpracownik Bender, który życzył mu śmierci, zaczął przeklinać **Obamacare**, czyli system powszechnych ubezpieczeń zdrowotnych³⁰. Jest to niewątpliwie pochwała ze strony twórców serialu dla prezydenta USA Obamy i przekaz promocyjny reformy opieki zdrowotnej, która zdaniem scenarzystów umożliwi ratowanie życia osób pracujących fizycznie oraz słabo zarabiających. W kolejnym odcinku szóstej serii³¹ scenarzyści przedstawili w komediowej formie ważną dla Amerykanów Rewolucję Niepodległościową z lat 1775–1783 oraz konsekwencje dla współczesności, jakie wynikłyby dla świata w wypadku niepowodzenia antybrytyjskiego powstania.

²⁴ Internet Movie Database, *Kristin Gore*, [online] <http://www.imdb.com/name/nm0330751/?ref_=fn_al_nm_1>, dostęp: 30.10.2014.

²⁵ *Futurama: Bender's Big Score*, reż. D. Carey-Hill (2007).

²⁶ Seria 6, epizod 4: *Proposition Infinity*, reż. C. Chesney (2010).

²⁷ Ballotpedia, *California Proposition 8, The "Eliminates Right of Same-Sex Couples to Marry" Initiative*, [online] <http://ballotpedia.org/California_Proposition_8,_the_%22Eliminates_Right_of_Same-Sex_Couples_to_Marry%22_Initiative_%282008%29>, dostęp: 30.10.2014.

²⁸ Seria 6, epizod 14: *Neutopia*, reż. E. Fong (2011).

²⁹ Seria 6, epizod 16: *Ghost in the Machine*, reż. R. Claffey, P. Avanzino (2011).

³⁰ Obamacare Facts, *What is ObamaCare; What is Health Care Reform?*, [online] <<http://obamacarefacts.com/whatis-obamacare.php>>, dostęp: 30.10.2014.

³¹ Seria 6, epizod 20: *All the Presidents' Heads*, reż. S. Sandoval, P. Avanzino (2011).

Głębszą analizę należy poświęcić siódmemu odcinkowi trzeciego sezonu³², ponieważ wpisał się on w czasy współczesne i sytuację polityczną w USA. Epizod ten wyemitowano w 2012 roku, w czasie trwania kampanii wyborczej na prezydenta USA, na cztery miesiące przed wyborami. Opowiada on o kampanii wyborczej na prezydenta Ziemi. Urzędujący prezydent Nixon ubiega się o czwartą kadencję zarządzania planetą. Głosi populistyczne i radykalne hasła o budowie ogrodzenia, które ma za zadanie ograniczenie nielegalnej emigracji (jeden z postulatów programowych Partii Republikańskiej, w kontekście fabuły – abstrakcyjny), obniżenie podatków dla osób bogatych (punkt programu kontrkandydata Obamy, republikańskiego polityka Mitta Romneya³³) oraz pogardę dla osób biednych. Turanga Leela, nie chcąc dopuścić do reelekcji Nixona, udaje się na debatę kontrkandydatów mających mniejsze zaplecze polityczne i finansowe. Tam jej zainteresowanie przyciąga senator Chris Travers z Hawajów (Obama urodził się na Hawajach³⁴). Travers głosi program prospołeczny i prosojalny (zbliżony do programu Partii Demokratycznej), w myśl którego za wysokie podatki finansuje się szkoły, szpitale czy drogi. Jednocześnie opowiada się za ochroną środowiska, jednak jego postulaty nie zyskują poparcia społecznego z powodu złego PR-u. Turanga Leela oferuje pomoc Traversowi i zostaje szefową jego kampanii wyborczej, przekazując program wyborczy w zrozumiałej formie, przy wykorzystaniu portali społecznościowych i nowych technologii (kampania wyborcza Obamy z 2008 roku przeszła do historii jako pierwsza, w której użyto na masową skalę nowych mediów w celu komunikowania politycznego i skutecznego dotarcia do wyborców³⁵). Senator Travers zyskuje nominację w prawyborach i staje się realnym zagrożeniem dla reelekcji Nixona. Urzędujący prezydent, nie chcąc przegrać wyborów, przyjmuje pomoc robota Bendera. Bender zostaje członkiem jego sztabu wyborczego i zajmuje się czarnym PR-em. Próbując oczernić Traversa, robot włamuje się do siedziby kandydata na prezydenta i przegląda jego akta, w których znajduje dyplom ukończenia Harvardu (Obama ukończył Harvard)³⁶ i Nagrodę Nobla (Obama jest laureatem Pokojowej Nagrody Nobla z 2009 roku)³⁷. Po długich poszukiwaniach sztab Nixona poznaje drugie imię Traversa, które brzmi jak imię kosmity, wykorzystuje to do zablokowania jego kandydatury, gdyż osoby urodzone poza Ziemią nie mogą zostać prezydentem (analogia do systemu amerykańskiego, w którym tylko osoby urodzone na terytorium Stanów mogą zostać prezydentem) i żąda okazania certyfikatu urodzenia (odwołanie do konspiracyjnej teorii na temat urodzenia Obamy,

³² Seria 3, epizod 7: *Decision 3012*, reż. D. Carej-Hill, P. Avanzino (2012).

³³ Więcej na ten temat zob. Tax Policy Center, *The Romney Plan*, [online] <<http://taxpolicy-center.org/taxtopics/romney-plan.cfm>>, dostęp: 30.10.2014.

³⁴ Bio, *Barack Obama. Biography*, [online] <<http://www.biography.com/people/barack-obama-12782369>>, dostęp: 30.10.2014.

³⁵ V. Chang, *Obama and the Power of Social Media and Technology*, „European Business Review” 2010, maj–czerwiec, s. 16–17.

³⁶ Bio, *Barack Obama...*, dz. cyt.

³⁷ Nobel Prize, *The Nobel Peace Prize 2009*, [online] <http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2009/press.html>, dostęp: 30.10.2014.

który rzekomo urodził się w Kenii i nie może piastować urzędu³⁸). Cały odcinek w pozytywnym świetle przedstawia Obamę, którego symbolizuje Travers, a w negatywnym – republikanów i Romneya, których uosabia Nixon. Chociaż widownia *Futuramy*, jak na wielkość audytorium Stanów Zjednoczonych, nie jest duża, bo wynosi około miliona widzów³⁹, to jednak emisja omawianego odcinka miała za cel wzbudzenie pozytywnych emocji wobec Obamy i poparcie go przez wyborców w głosowaniu. Nie można stwierdzić korelacji pomiędzy zwycięstwem Obamy w wyborach w 2012 roku a zawartością serialu *Futurama*, i taki wniosek byłby przesadzony, mimo to można przypuszczać, że dotarcie do grupy kilkuset tysięcy wyborców z zarysowaniem sylwetki i programu wyborczego kandydata mogło pomóc w wygraniu wyborów.

Podsumowanie

Futurama, podobnie jak inne seriale animowane, wpisała się w nurt *politotainment* – przekazywania treści politycznych przez przemysł rozrywkowy, jako że polityka i politycy są istotnym komponentem zawartości jej treści. Przekaz polityczny i ideologiczny omawianego serialu miał za cel wzbudzenie pozytywnego stosunku widzów do określonej partii politycznej, do inicjatyw politycznych oraz polityków popieranych przez twórców serialu – oraz wzbudzenie negatywnych emocji wobec partii, inicjatyw i polityków, których scenarzyści i reżyserzy serialu nie darzyli sympatią. Należy podkreślić fakt, że w późniejszym okresie emisji serialu stał się on stroniczy w pokazywaniu i przedstawianiu treści politycznych, wartości oraz konkretnych polityków, wyraźnie sympatyzując z Partią Demokratyczną i Barackiem Obamą. Wizerunek polityki i polityków przedstawiony w serialu *Futurama* mógł mieć wpływ na określone zachowania wyborcze pożądane przez pomysłodawców określonych odcinków kreskówki. Co ważne, serial przedstawia politykę z amerykańskiej perspektywy, o czym świadczy pokazany w nim system polityczny i sposób prowadzenia kampanii wyborczej, a także charakter sporów socjoekonomicznych i uznawanych wartości.

Bibliografia

Ballotpedia, *California Proposition 8, The "Eliminates Right of Same-Sex Couples to Marry" Initiative (2008)*, [online] <http://ballotpedia.org/California_Proposition_8_the_%22Eliminates_Right_of_Same-Sex_Couples_to_Marry%22_Initiative_%282008%29>, dostęp: 30.10.2014.

³⁸ A. Koppelman, *Why the Stories about Obama's Birth Certificate will Never Die*, [online] <http://www.salon.com/2008/12/05/birth_certificate/>, dostęp: 30.10.2014.

³⁹ The Futon Critic, [online] <http://www.thefutoncritic.com/ratings/2013/06/20/wednesdays-cable-ratings-futurama-tops-demos-in-return-royal-pains-leads-viewers-271414/cable_20130619/>, dostęp: 28.09.2015.

- Bio, *Barack Obama. Biography*, [online] <<http://www.biography.com/people/barack-obama-12782369>>, dostęp: 30.10.2014.
- Chang V., *Obama and the Power of Social Media and Technology*, „European Business Review” 2010, maj–czerwiec, s. 16–21.
- Dobek-Ostrowska B., *Paralelizm polityczny jako wyznacznik polskiego modelu systemu medialnego*, w: „Stare” i „nowe” media w kontekście kampanii politycznych i sprawowania władzy, t. 2, red. M. du Vall, A. Walecka-Rynduch, Kraków 2010, s. 19–30.
- Dobek-Ostrowska B., *Przedmowa do wydania polskiego*, w: M. McCombs, *Ustanawianie agendy. Media masowe i opinia publiczna*, tłum. B. Radwan, Kraków 2008, s. XI–XX.
- Hartley J., „Reality” and the Plebiscite, w: *Politicotainment. Television Takes on Real*, red. K. Riegert, New York 2007, s. 21–58.
- Hylewski M., Burdzik T., *Teoria krytyczna Szkoły Frankfurckiej jako krytyka kultury masowej*, „Kultura – Historia – Globalizacja” 2014, nr 15, s. 115–137.
- Internet Movie Database, *Futurama*, [online] <http://www.imdb.com/title/tt0149460?ref=tt_ov_inf>, dostęp: 28.10.2014.
- Internet Movie Database, *Kristin Gore*, [online] <http://www.imdb.com/name/nm0330751?ref=fn_al_nm_1>, dostęp: 30.10.2014.
- Kłoskowska A., *Kultura masowa. Krytyka i obrona*, Warszawa 2005.
- Koppelman A., *Why the Stories about Obama’s Birth Certificate will Never Die*, [online] <http://www.salon.com/2008/12/05/birth_certificate/>, dostęp: 30.10.2014.
- McCombs M., *Ustanawianie agendy. Media masowe i opinia publiczna*, Kraków 2008.
- Nobel Prize, *The Nobel Peace Prize 2009*, [online] <http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2009/press.html>, dostęp: 30.10.2014.
- Obamacare Facts, *What is ObamaCare? What is Health Care Reform?*, [online] <<http://obamacarefacts.com/whatis-obamacare.php>>, dostęp: 30.10.2014.
- Piontek D., *Obraz polityki i polityków w polskich serialach telewizyjnych. Na przykładzie „Rancza” i „Ekipy”*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2013, nr 1, s. 55–70.
- Politicotainment. Television Takes on Real*, red. K. Riegert, New York 2007.
- Riegert K., *Introduction*, w: *Politicotainment. Television Takes on Real*, red. K. Riegert, New York 2007, s. 1–19.
- Tax Policy Center, *The Romney Plan*, [online] <<http://taxpolicycenter.org/taxtopics/romney-plan.cfm>>, dostęp: 30.10.2014.
- The Center for Voting and Democracy, *Voter Turnout*, [online] <<http://www.fairvote.org/research-and-analysis/voter-turnout/>>, dostęp: 29.10.2014.
- The Futon Critic, [online] <http://www.thefutoncritic.com/ratings/2013/06/20/wednesdays-cable-ratings-futurama-tops-demos-in-return-royal-pains-leads-viewers-271414/cable_20130619/>, dostęp: 28.09.2015.
- Van Natta D. Jr., Canedy D., *The 2000 Elections: The Palm Beach Ballot; Florida Democrats Say Ballot’s Design Hurt Gore*, „New York Times” 2000, wyd. z 9 listopada, [online] <<http://www.nytimes.com/2000/11/09/us/2000-elections-palm-beach-ballot-florida-democrats-say-ballot-s-design-hurt-gore.html?pagewanted=all>>, dostęp: 28.10.2014.

Streszczenie

Artykuł jest próbą analizy zawartości animowanego serialu komediowego *Futurama* pod kątem treści politycznych występujących w tym przekazie. *Futurama*, emitowana w latach 1999–2003 i 2010–2013, pomimo satyrycznego i komediowego charakteru porusza problemy oraz wątki interesujące z politologicznego punktu widzenia. Choć akcja *Futuramy* toczy się w XXXI wieku, to sam serial nie jest wolny od politycznych i społecznych odwołań do czasów współczesnych. Celem autora jest wykazanie, że serial ten stronniczo przedstawia partie polityczne i polityków oraz reprezentowane przez nich wartości, a także często prezentuje preferencje polityczne oraz wyobrażenia o polityce jego twórców.

Summary

**Portrayal of Politics and Politicians
in Animated Series of *Futurama***

This article is an attempt at a content analysis of the animated comic series *Futurama*, paying special attention to the political content existing in this television show. *Futurama* was aired from 1999 to 2003 and revived from 2010 to 2013, despite its satirical and comic character, broaching interesting subjects in terms of political science. Although the action of *Futurama* is set in the XXXI century, it was not free from political and social references to contemporary times. This article shows that this TV series was biased in showing political parties, politicians and their values, and also often presented political preferences and the imagination of politics from the point of view of their creators.